

Motion till riksdagen 2024/25:1544

av Jennie Nilsson m.fl. (S)

med anledning av prop. 2024/25:8 Bolag och brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med en proposition om att återinföra revisionsplikten för fler aktiebolag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Bolagsverket ska tillföras extra resurser för de uppgifter och handlingsmöjligheter som verket får genom lagändringarna i propositionen Bolag och brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Ekonomisk brottslighet genom företag är samhällsskadlig. Betydande skatteintäkter går förlorade för det offentliga, och enskilda drabbas av stora ekonomiska förluster. Vidare löper skötsamma näringsidkare risken att slås ut av konkurrenter som inte följer reglerna. Förtroendet för företag och tilliten till samhällssystemet kan försvagas. Ekonomiska vinster som blir till med bolag som brottsverktyg finansierar också annan grov brottslighet. Den grova ekonomiska brottslighet som begås genom företag är att betrakta som systemhotande.

Den socialdemokratiska regeringen gav mot denna bakgrund i december 2021 en särskild utredare i uppdrag att överväga och föreslå åtgärder som syftar till att motverka att aktiebolag och andra företag används för att begå brott och andra oegentligheter. Utredningen överlämnade den 30 juni 2023 betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag (SOU 2023:34).

Regeringen lägger nu fram propositionen Bolag och brott (prop. 2024/25:8). Vi socialdemokrater välkomnar, liksom Lagrådet, förslagen om utökade befogenheter för Bolagsverket som ett led i att utöka Bolagsverkets kontroller av företagsregistren och stärka verkets roll i arbetet mot brott i företag, om att företagskapning ska

kriminaliseras och att straffet för brott mot målvaktsförbudet ska skärpas, samt övriga förslag till skärpningar av regler kring årsredovisningar och associationsrättslig reglering av stiftelser.

Därutöver menar vi socialdemokrater att regeringens proposition bör kompletteras med ett antal ytterligare åtgärder: utvidgad revisionsplikt för små aktiebolag, höjt minsta aktiekapital i aktiebolag och resurstillskott till Bolagsverket. Förslagen syftar alla till att förebygga och beivra att bolag används som brottsverktyg och motiveras här nedan.

Utvidgad revisionsplikt

Utredningen om bolag och brott hade i uppdrag att redovisa för- och nackdelar med ett återinförande av revisionsplikt för mindre aktiebolag. I betänkande SOU 2023:34 lämnades inget skarpt förslag om återinförd revisionsplikt, då detta låg utanför utredningens direktiv. Utredaren redovisade ändå författningsändringar för den händelse revisionsplikten ska återinföras. Regeringen gör i föreliggande proposition bedömningen att det för närvarande inte finns tillräckliga skäl att återinföra revisionsplikten för små aktiebolag.

Vi socialdemokrater menar att regeringen i stället borde ha tagit större intryck av att en lång rad remissinstanser, bl.a. Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Ekonomistyrningsverket, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Svenska Bankföreningen, Svensk Inkasso och Svensk Försäkring, förespråkar återinförd revisionsplikt.

De till återinförd revisionsplikt positiva remissinstanserna menar att detta skulle bidra till ökad ordning och reda i vid mening i näringslivet, vara gynnsamt för skötsamma bolag och bidra till att motverka att företag används för brottslig verksamhet. De menar också att en rad omständigheter av stor betydelse har ändrats sedan det att revisionsplikten för små aktiebolag togs bort: förändrad revisorsroll, att företag ofta förekommer i den typ av brottslighet som sker i organiserad form och att det blivit allt lättare att starta aktiebolag genom sänkt krav på aktiekapital.

Av utredningen framgår samtidigt klart att ett snart återinförande av revisionsplikt för samtliga aktiebolag är praktiskt ogörligt eftersom antalet revisorer inte kommer att kunna räcka till i närtid.

Mot denna bakgrund menar vi socialdemokrater att regeringen bör ta intryck av Skatteverkets remissvar där konkret författningsförslag framförs för en utvidgning av revisionsplikten till att omfatta fler aktiebolag, och i närtid återkomma till riksdagen med en sådan proposition.

Bolagsverkets resurser

Vi socialdemokrater välkomnar alltså förslagen om möjlighet för Bolagsverket att begära personlig inställelse och om strykning av felaktiga uppgifter i registren som även vi, liksom regeringen, bedömer kommer att leda till högre registerkvalitet, ha en brottsförebyggande effekt och underlätta de brottsbekämpande myndigheternas arbete med att utreda brott och lagföra gärningspersoner.

Vi delar dock inte regeringens konsekvensbedömning att ovanstående förändringar kan hanteras inom Bolagsverkets befintliga ekonomiska ramar. Vi delar i stället Bolagsverkets uppfattning i frågan och menar att verket måste tillskjutas extra resurser för dessa tillkommande uppgifter och handlingsmöjligheter.

Jennie Nilsson (S)

Leif Nysmed (S)

Denis Begic (S)

Markus Kallifatides (S)

Laila Naraghi (S)

Anna-Belle Strömberg (S)